

Eziz Nesiniň haýsy dostuna Türkiýede galmak maslahat berildi

Category: Kitapcy, Romanlar, Sözler, Ýatlamalar

написано kitapcy | 24 январа, 2025

Eziz Nesiniň haýsy dostuna Türkiýede galmak maslahat berildi
DÜNYÄ BELLI ÝAZYJY ODATV-de çykyş etdi:

EZİZ NESİNİŇ HAÝSY DOSTUNA TÜRKİYEDE GALMAK MASLAHAT BERİLDİ

1963-nji ýylyň 3-nji iýunynda Nazym Hikmetiň aradan çykmagyndan soň SSSR-de iň giňden tanalýan we söylüp okalýan türk ýazyjysy Eziz Nesiniň kitaplary rus dilinden başga-da Azerbaýjanda, Özbegistanda, Gazagystanda we şol bir wagtyň özünde Pribaltika ýurtlarynda-da çäksiz gyzyklanma bilen okalýardy. Nesiniň özem Moskwada we sowet respublikalarynda bolup tanymal ýazyjy-şahyrlar bilen dostluk-doganlyk gatnaşyklaryny açypdy. SSSR-de bolan her gezeginde Türkiýede-de seslenme döreden Nesiniň Moskwada tanşyp, dostluk açan ýazyjylarynyň birem azerbaýjan ýazyjysy Çingiz Hüseyinowdy. SSSR-iň Ýazyjylar soýuzynda jogapkär wezipelerde işlemek bilen bir wagtyň özünde Moskwanyň Lomonosow adyndaky uniwersitetinde edebiýat ugrundan leksiýalary berýän filologiýa ylymlarynyň doktory, professor Ç.Hüseyinow 2009-njy ýylda Moskwada çap edilen «Maňa tarap gelenleri garşylanymda» atly kitabynda Nazym Hikmet, Eziz Nesin, Kemal Tahyr, Ýylmaz Güneý, Fazyl Hüsnü Daglarja ýaly birnäçe ýazyjy-şahyrlar bilen baglansykly

gyzykly ýatlamalary ýerleşdirdi. Häzir Ierusalimde ýaşayan togsan iki ýaşly dünýä belli ýazyjy Çingiz Hüseyinow Odatv-ä beren interwýusynda «Soňky romanymy tamamlamagyma ýene iki hepde dagy gerek boljak. Soňky nokady goýdugym täze romana başlamakçy» diýdi.

«HAYRAN GALDYM, BUÝSANDYM»

Çingiz Hüseyinow 1969-njy ýylda Yragyň üsti bilen Türkiýä geçişini ýatlap, häzire çenli hiç kime gürrüň bermedik bir ýatlamasyny Odatv-ä şeýle sözler bilen gür berdi:

«Duş gelen ähli kynçylyklara garamazdan Yragyň üsti bilen Türkiýä geçibildim. Geçenime ökünmedim. Sebäbi SSSR-de bize Türkiýäni ýalňyş tanadýandyklaryny gördüm. Pulum az bolany üçin SSSR-iň Stambul konsullygynyň myhmanhanasynda bolmaly boldum, emma ol ýerigem oteliň pulundan has köp pul töledim. Hernä Türkiýä gelenim gowy bolaýdy. Döwletimiziň nähili güýçli döwletdigine, halkymyzyň nähili agzybir halkdygyna haýran galdym, buýsandym.

Eziz Nesiniň çakylygy bilen Ankara gidip Türk dili guramasynyň 12-nji gurultaýyna gatnaşdym. Maňa Türkiýede galmak teklip edildi, emma men gürrüňiň şo taýda galmagyny we muny gaýdyp agzamazlygy haýyş etdim. Sebäbi yzymda maşgalam, çagalarym bardy. Hem olary Türkiýä getirmek mümkin däldi, hemem yzyna dolanmadyk ýagdaýymda diňe maşgalama däl, ilen-çalan garyndaş-doganlaryma-da akla sygmajak zorluk-zulumlary etjeklerini bilýärdim.

Nirede ýalňyşdym, bilýärsiňizmi? Moskwa gaýdyp baranymda giden ýerlerim we görşen adamlarym barada giňişleýin habarnama ýazmalydy. Maňa edilen teklibi-de ýazmaly boldum. Bilemok, ýalňyşdymmy? Emma şuny pikir etdim: eger ýazmadyk bolsam, belkäm, başga kanaldan öwrenerlerdi. Şonda ýagdaým hasam erbet bolardy. Şol günden başlap maňa diňe Türkiýä däl, ähli daşary ýurtlara gitmek gadagan edildi.»

«TÜRKIÝÄ MENIŇ GYZGYN SALAMYMY WE ÇUŇŇUR HORMATYMY ÝETIRIŇ»

Dünýä belli ýazyjy we edebiýat teoretigi Çingiz Hüseýinow türk-azerbaýjan dostluk gatnaşyklarynyň häzirki ýagdaýy barada-da aýdyp, «Türkiýe biziň doganymyzdyr we hemişe şeýle bolup galmaly. Biz doganlarymyz bilen bile ýol aşmalydyrys, ýogsam bize aýak üstünde durmak kyn düşer. Türkiýä meniň gyzgyn salamymy we çuňňur hormatymy ýetiriň. Indi görmek nesip edermi, bilemok» diýip, sözüni tamamlady.

1929-njy ýylda Bakuda doglan dünýä belli ýazyjy Çingiz Hüseýinow 1949-2013-nji ýyllarda Moskwada ýaşandan soňra, 2013-nji ýylda Ierusalime göçdi. Eserleri dünýä dilleriniň otuzdan gowragyna terjime edilen Ç.Hüseýinow romanlaryny rus we azerbaýjan dillerinde ýazýar. Meşhur ýazyjynyň iň uly arzuwlarynyň birem käbir romanlarynyň we ylmy makalalarynyň türk diline geçirilmegi.

29.08.2020 ý.

Maýis ALIZADE.

Odatv.com Ýatlamalar